

ΘΑΛΑΣΣΑ, Ο ΑΙΩΝΙΟΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΣ

Μια φωτογράφος μάς ταξιδεύει στον κόσμο της εύγλωττης σιωπής, στο βυθό των εσωτερικών μας συναισθημάτων, του ονείρου και του ιδεατού, καλώντας μας να πάρουμε βαθιά ανάσα και να κολυμήσουμε στα ζεστά νερά των αγώνων για μια δίκαιη κοινωνία.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Συνέντευξη της Ρενέ Ρεβάχ
στην Ντόση Ιορδανίδου

Βυθίζεται στο νερό και ανακαλύπτει έναν άλλο κόσμο – μέσα της. Τον κόσμο της σιωπής και του υποσυνείδητου. Η Ρενέ Ρεβάχ βουτάει στα βαθιά, με μια κάμερα στο χέρι, για να αναδυθεί η εσωτερική της αλήθεια. Ασχολείται επαγγελματικά με τη φωτογραφία – και μάλιστα την υποβρύχια-, με ελεύθερη κατάδυση, εδώ και χρόνια. Ωστόσο, η γνωριμία της με τη «σχεδία» έδωσε μια άλλη οπτική στις λήψεις και τα πορτρέτα της. «Προσπαθώ να βγω στην επιφάνεια», της είπε ο άντρας με το κόκκινο γιλέκο, ο Μιχάλης Αρφάνης, ένα βράδυ στην είσοδο ενός κινηματογράφου. «Τα λόγια αυτά ήταν σαν αποκάλυψη», θα πει η Ρενέ. «Συνειδητοποίησα πως οι μορφές στις φωτογραφίες μου ταυτίζονται ψυχικά με τον αγώνα να αναπνεύσει κανείς ελεύθερα». Και πρότεινε στη «σχεδία» να κάνει μια έκθεση φωτογραφίας, τα έσοδα της οποίας θα διατεθούν για την ενίσχυση του έργου της. «Οι άνθρωποι της “σχεδίας” αγάλιασαν την πρότασή μου και, μέσα από συμπτώσεις, βρέθηκαν τα πρόσωπα που πλασιώνουν και βοηθούν να υλοποιηθεί αυτή η έκθεση. Τους ευχαριστώ με όλη μου την καρδιά. Ξεχωριστά ευχαριστώ τον Άλεξ Παπαϊωάννου, που έχει αναλάβει την επιμέλεια, βουτώντας καθημερινά στον δικό του βυθό», αναφέρει με ενθουσιασμό η Ρενέ, «κολυμπώντας» στη «Σιωπή – Η Αναπνοή του Νου», όπως ονομάζει την έκθεσή της, η οποία θα φιλοξενηθεί στο Booze Cooperativa, από το Σάββατο 2 έως την Κυριακή 17 Φεβρουαρίου*.

NI Το επίθετό σου είναι εβραϊκό. Τι ρόλο έχει παίξει αυτή η καταγωγή στη δική σου ζωή;

PP Μεγάλωσα σε ένα σπίτι με ελευθερία και σεβασμό στην πίστη. Ο παππούς μου Αλβέρτος Ρεβάχ, που δεν γνώρισα ποτέ, έγινε κομμάτι του ψυχισμού μου μέσα από τις ιστορίες της γιαγιάς και του πατέρα μου. Εικόνες διωγμού, επιβίωσης και αγωνίας γεννήθηκαν στο μυαλό μου, μέσα από τις περιγραφές ενός σκληρού πολέμου, την επικράτηση του ρατσισμού και την εξόντωση μιας ολόκληρης οικογένειας. Ταυτόχρονα, όμως, προκίστηκα με την επιθυμία να καλλιεργήσω το σεβασμό προς τον άνθρωπο και τη διαφορετικότητα. Άρχισα να αντιλαμβάνομαι την κάθε μέρα, με τις χαρές και τις δυσκολίες της, ως δώρο.

«Η φωτογραφία είναι το μοναδικό αληθινό ψέμα που γνώρισα στη ζωή μου. Είναι το μέσο επαφής με το υποσυνείδητο, τις μνήμες, το όνειρο και το ιδεατό».

Με την οικογένειά μου πήγαίνα στη συναγωγή μια φορά το χρόνο, ως φόρο τιμής στον παππού. Θαύμαζα τις φωνές που έψαλαν ενωμένες το «El nora alila» (εβραϊκό λειτουργικό ποίημα που διαβάζεται στη γιορτή του Γιομ Κιπούρ, την ιερότερη ημέρα για την ιουδαϊκή θρησκεία) και τη δύναμη της συλλογικής προσευχής, ενώ ταυτόχρονα την παιδική μου περιέργεια τραβούσαν τα χτυπημένα νούμερα στα χέρια των ηλικιωμένων. Προσπαθούσα να φανταστώ πώς νιώθει ένας άνθρωπος όταν έχει υπάρξει ένας σκέτος αριθμός. Η γιαγιά μου Σοφία, που μεγάλωσε με χριστιανικά έθιμα, σεβόταν και

τις δύο θρησκείες. Τα Χριστούγεννα στολίζαμε δέντρο, περιμέναμε τον Άι Βασίλη και ταυτόχρονα η γυναίκα που βοηθούσε τη μητέρα μου έπαιζε στο κασετόφωνο δοξαστικούς ψαλμούς από την Αιθιοπία, εκείνους με τους μοναδικούς αφρικανικούς λαρυγγισμούς. Τη μεγαλύτερη συγκίνηση μου προκαλούσε η ιστορία του παππού μου. Στεκόμουν σιωπηλή και, καθώς κοιτούσα το πορτρέτο του, μπροστά μου ζωντάνευαν πρόσωπα και ζοφερές καταστάσεις.

NI Έχεις σκεφτεί να αποδώσεις φωτογραφικά την ιστορία της οικογένειάς σου;

PP Πρόσφατα αποφάσισα να ασχοληθώ φωτογραφικά με αυτές τις ιστορίες, ξεκινώντας από τα βαγόνια του τρένου στον παλιό σιδηροδρομικό σταθμό της Θεσσαλονίκης, που μετέφεραν τους συγγενείς στα στρατόπεδα εξόντωσης. Το κίνητρό μου είναι να αποδώσω φόρο τιμής στους ανθρώπους που χάθηκαν και να καθαρίσω, με όπλο τη φωτογραφία, συναισθήματα πόνου, θυμού και οργής, ώστε να μετουσιωθούν σε συγχώρεση και αγάπη.

NI Έχεις σπουδάσει ηθοποιός. Γιατί άλλαξες επάγγελμα στην πορεία;

PP Οι τέχνες με ελκύουν από παιδί. Στο σπίτι ερχόταν επίσκεψη ο θείος της μητέρας μου Κλεόβουλος Κλώνης, σπουδαίος σκηνογράφος του Εθνικού Θεάτρου. Η αύρα του και οι λιγιστές κουβέντες του με μάγευαν. Οι διηγήσεις που εξιστορούσε, ακουμπισμένος στο μπασιτόνι του, για τον κόσμο του θεάτρου με μαγνήτιζαν. Ερωτεύτηκα τη δυνατότητα να αλλάζω ρόλους. Σπούδασα πλάι στον Γιώργο Κιμούλη, έναν μεγάλο δάσκαλο, που σε μάθαινε να διερευνάς το χαρακτήρα του ήρωα ως επιστήμονας. Έμαθα, λοιπόν, να ανακαλύπτω τι κρύβουν τα λόγια και οι εικόνες. Τελείωσα τη σχολή, και στην καρδιά μου το θέατρο ήταν ένας τόπος ιερός. Αυτή η εικόνα της τελειότητας είναι που σε λίγα χρόνια με οδήγησε να αλλάξω επάγγελμα. Δεν είχα την ωριμότητα να χωρέσω συμπεριφορές και καταστάσεις που μείωναν κάτι τόσο πολύτιμο. Σύντομα στράφηκα στη φωτογραφία. Μου αρέσει η αίσθηση της μοναχικότητας που τη συνοδεύει. Η εικόνα των ανθρώπων μέσα από το φακό μοιάζει με αποκάλυψη. Ο τρόπος που βλέπω το γύρω μου συμπυκνώνεται σε μια στιγμή, καθώς καταφέρνω να ακινητοποιήσω τον εσωτερικό μου κόσμο και να τον αποτυπώσω.

Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΒΥΘΟΣ

NI Τι είναι η φωτογραφία για σένα; Τι θέλεις να αναδείξεις με τις υποβρύχιες φωτογραφίες σου;

PP Η φωτογραφία είναι το μοναδικό αληθινό ψέμα που γνώρισα στη ζωή μου. Είναι το μέσο επαφής με το υποσυνείδητο, τις μνήμες, το όνειρο και το ιδεατό. Η υποβρύχια φωτογραφία με ελεύθερη κατάδυση ξεχωρίζει από κάθε άποψη. Το φως και η τεχνική αλλάζουν. Κάτω από την επιφάνεια μειώνεται το φως και τα χρώματα σκουραίνουν. Το κόκκινο απορροφάται στα τέσσερα μέτρα, το πορτοκαλί στα επτά, το κίτρινο

«Επιθυμώ, κοιτώντας τις φωτογραφίες του βυθού, οι άνθρωποι να συνδέονται με τον εσωτερικό τους βυθό. Να νιώθουν την ανάγκη να αναπνεύσουν και να κολυμπούν στα δικά τους συναισθήματα».

«Στο βυθό δεν υπάρχει χρόνος για σκέψη. Μοιάζει το υποσυνείδητο να επιλέγει τις εικόνες και οι μνήμες να παίρνουν την καθοριστική απόφαση της λήψης».

«Μέσα στην ησυχία του νου είναι που έρχεται ο Λόγος, καθαρός και ουσιαστικός. Μιλώ για το Λόγο που εκδηλώνεται με Αγάπη και Σεβασμό για τον Άνθρωπο».

*Η Ρενέ Ρεβάχ γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε ηθοποιός και, στη συνέχεια, παρακολούθησε μαθήματα φωτογραφίας. Εργάζεται ως φωτογράφος από το 2001. Η αγάπη της για το θέατρο έχει επηρεάσει την προσέγγισή της στη φωτογραφία. Ως αποτέλεσμα, η τάση της είναι να σκηνοθετεί τις εικόνες και να αντιλαμβάνεται τον κόσμο γύρω της ως μέρος μιας παράστασης. Έργα της έχουν εκτεθεί σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το 2016 ξεκίνησε την υποβρύχια φωτογραφία με ελεύθερη κατάδυση. Ο βυθός στις εικόνες της φαίνεται μαγικός και τα πρόσωπα που απεικονίζονται στο νερό μοιάζουν να κολυμπούν στον δικό τους εσωτερικό βυθό.

στα 10 και το πράσινο στα 20 μέτρα. Στα μεγάλα βάθη μένει μόνο ένα παραμυθένιο μπλε. Σε συνθήκες που δεν υφίσταται η ανάσα, χρειάζεται να έχεις εξοικειωθεί με το τεχνικό κομμάτι της μηχανής και να αγαπάς τον κόσμο του βυθού. Οι λήψεις συμβαίνουν σε μερικά δευτερόλεπτα που διαρκεί η κατάδυση, το καδράρισμα είναι δύσκολο και η εικόνα είναι αεικίνητη. Στο βυθό δεν υπάρχει χρόνος για σκέψη. Μοιάζει το υποσυνείδητο να επιλέγει τις εικόνες και οι μνήμες να παίρνουν την καθοριστική απόφαση της λήψης. Επιθυμώ, κοιτώντας τις φωτογραφίες του βυθού, οι άνθρωποι να συνδέονται με τον εσωτερικό τους βυθό. Να νιώθουν την ανάγκη να αναπνεύσουν και να κολυπούν στα δικά τους συναισθήματα.

NI Πώς «ανακάλυψες» το βυθό;

PP Γεννήθηκα και μεγάλωσα στην Αθήνα. Η γειτονιά μου έμοιαζε με νησιώτικο τοπίο. Περπατούσα ώρες στην παραλία, βύθιζα τα πόδια μου στην άμμο, μάζευα κοχύλια, έτρεχα στην ακροθαλασσιά, κυνηγούσα καβούρια και βούταγα από το μόλο. Κρατούσα την ανάσα μου, και τα μάτια μου δεν χόρταιναν το απέραντο μπλε του βυθού. Στην εφηβεία μου άρχισα να ακολουθώ τον πατέρα μου στο υποβρύχιο ψάρεμα. Ήταν ο χρόνος που μοιραζόμουν μαζί του στη σιωπή. Ήταν ο τόπος που με γέμιζε ασφάλεια και ηρεμία. Σταδιακά, άρχισα να καταδύομαι όλο και πιο βαθιά. Λάτρευα να κάθομαι στο βυθό, να κοιτάζω την επιφάνεια και να ακούω τους υπόκωφους ήχους του νερού. Μέχρι και την μπανιέρα γέμιζα και βυθιζόμουν. Το νερό με μετέφερε σε έναν κόσμο μαγικό με μακρινούς ήχους και μπερδεμένες ομιλίες. Βλέπω το βυθό στα όνειρά μου και η θάλασσα είναι ο αιώνιος σύντροφός μου.

NI Δεν είναι όλοι οι βυθοί ίδιοι. Ποιος είναι ο αγαπημένος σου βυθός;

PP Κανένας βυθός δεν είναι ίδιος. Ο αγαπημένος μου είναι αυτός που μου έδειξε ο σύζυγός μου, που κατάγεται από τη Ζάκυνθο. Οι βράχοι μέσα στο νερό σχηματίζουν μορφές που ζωντανεύουν, δημιουργώντας μικρές ιστορίες παρειδωλίας. Στη Ζάκυνθο συνάντησα και μια θαλάσσια χελώνα, που μου έκανε την τιμή να κολυπήσουμε μαζί. Με παρατηρούσε, και οι κινήσεις μας μεταμορφώθηκαν σε έναν πρωτόγονο χορό. Μου αρέσει επίσης και ο σκοτεινός και θολός βυθός της λίμνης.

NI Εκπαιδεύτηκες σε σχολή κατάδυσης; Έχεις κινδυνεύσει ποτέ;

PP Έμαθα να κάνω καταδύσεις μόνη μου. Δεν μου αρέσει να χρησιμοποιώ φιάλες, γιατί θέλω να βασίζομαι στη δική μου ανάσα. Με ενθουσιάζει ο περιορισμός του χρόνου και η διαρκής υπέρβραση των ορίων μου. Το μεγαλύτερο βάθος που έχω κατέβει είναι τα 28 μέτρα και δεν έχω κινδυνεύσει ποτέ. Στα όνειρά μου έχω δει να μη χρειάζομαι το οξυγόνο και να διασχίζω υποθαλάσσιες στοές χωρίς κανέναν περιορισμό.

NI Πώς τα καταφέρνει μια εργαζόμενη μητέρα με τέσσερα παιδιά;

PP Μεγαλώνω παρέα με έναν υπέροχο έφηβο 15 ετών και ένα πανέμορφο κορίτσι 11 ετών. Έπειτα ήρθε στη ζωή μας ένα γλυκό αγόρι έξι ετών και ένα τρυφερό κορίτσι πέντε ετών. Η οικογένειά μου είναι ο πυρήνας της ύπαρξής μου. Σε αυτόν τον κύκλο μαθαίνω να σέβομαι, να ακούω, να δέχομαι, να αλλάζω, να συγχωρώ και να αγαπώ. Οι άνθρωποί μου είναι οι μεγάλοι δάσκαλοι της ζωής μου και, παρόλο που η καθημερινότητα είναι πολύπλοκη, τα παιδιά μου δίνουν πάντα τη δύναμη να συνεχίσω να προσπαθώ και να επιθυμώ να γίνομαι καλύτερη.

«Έμαθα να κάνω καταδύσεις μόνη μου. Δεν μου αρέσει να χρησιμοποιώ φιάλες, γιατί θέλω να βασίζομαι στη δική μου ανάσα.»

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

NI Τι θα ήθελες να αποκομίσει ο θεατής από την έκθεσή σου για τη «σχεδία»; Ποιος είναι ο «σκοπός» της;

PP Σκοπός είναι να ενημερωθεί ο κόσμος για τη «σχεδία» και πάνω από όλα για αυτούς τους ανθρώπους που παλεύουν καθημερινά στο δρόμο. Όλα τα έσοδα της έκθεσης θα πάνε στη «σχεδία» και είναι ιδιαίτερα σημαντικό να υποστηρίξουμε συλλογικά αυτή την προσπάθεια. Επιθυμώ ο θεατής να βουτήξει στη δική του εσωτερική σιωπή και να θελήσει να πάρει μια βαθιά, ελεύθερη ανάσα.

NI Δίνεις τίτλο σ' αυτή την έκθεση «Σιωπή – Η Αναπνοή του Νου».

TI αντιπροσωπεύει η Σιωπή αλλά και ο Λόγος για σένα;

PP Η σιωπή αντιπροσωπεύει για εμένα την παύση των εσωτερικών φωνών που παραπλανούν τον άνθρωπο και τον οδηγούν σε μια απάθεια. Θα δανειστώ τα λόγια της αγαπημένης μου φίλης Όλγας Σπυράτου: «Μιλώ για τη Σιωπή που πηγάζει από την ειρήνη, την αγάπη και την ενότητα. Μιλώ για την ευγλωττία της σιωπής. Μιλώ για τη λαλίστατη σιωπή των εικόνων. Δεν μιλώ για τη σιωπή της άγνοιας, της αναλήθειας, της πλάνης, της απόστασης και του διαχωρισμού. Μιλώ για τη σιωπή που δίνει αγώνα ο άνθρωπος για να τη βιώσει, περνώντας

μέσα από μια στενή οδό». Μέσα στην ησυχία του νου είναι που έρχεται ο Λόγος, καθαρός και ουσιαστικός. Αναφέρομαι στο Λόγο που παράγει θετική ενέργεια, που έχει δύναμη, ουσία, ποιότητα και ισορροπία. Μιλώ για το Λόγο που εκδηλώνεται με Αγάπη και Σεβασμό για τον Άνθρωπο. »

Η ΕΚΘΕΣΗ

*Η έκθεση υποβρύχιας φωτογραφίας «Σιωπή – Η Αναπνοή του Νου» της Ρενέ Ρεβάχ, σε συνεργασία με το περιοδικό δρόμου «σχεδία», θα πραγματοποιηθεί στο Booze Cooperativa, Κολοκοτρώνη 57, τηλ. 211 4053 733, από Σάββατο 2 έως Κυριακή 17 Φεβρουαρίου. Η είσοδος είναι ελεύθερη. Τα έσοδα από τις πωλήσεις των έργων θα διατεθούν για τους σκοπούς του περιοδικού δρόμου «σχεδία». Κατά τη διάρκεια της έκθεσης, μάλιστα, θα λάβουν χώρα μια σειρά από καλλιτεχνικά δρώμενα. Περισσότερες πληροφορίες: <http://www.shedia.gr> <http://boozecooperativa.com>

30 χρόνια
ΔΕΠΑ

Ενέργεια είναι η **απόφαση** να δίνουμε αξία στην καθημερινότητά μας

Ο Όμιλος ΔΕΠΑ με το φυσικό αέριο εξασφαλίζει οικονομία, άνεση, ασφάλεια και ζεστασιά σε χιλιάδες νοικοκυριά, σε όλο και περισσότερες περιοχές της χώρας. Εδώ και 30 χρόνια, ο Όμιλος ΔΕΠΑ επενδύει στο μέλλον και συνεχίζει να στηρίζει την τεχνολογία, την εξέλιξη και την κοινωνική προσφορά.

depa.gr

ΔΕΠΑ
Η **ενέργεια** που μας πάει μπροστά